

**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชา
พระพุทธศาสนาเรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
Developing Cooperative Learning to Enhance Motivation in Studying about
Buddhist Special Day and Religious Ceremony for Students in the 10th Grade**

รศ.ดร.ชวลิต ชูคำแพง¹ และ กุลยาดา พรนิคม²

Assoc. Prof. Dr. Chowwalit Chookhampaeng¹ and Kulyada Pornnikom²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
17/09/2561	20/09/2561	21/11/2561	07/01/2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2017 จำนวนนักเรียน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 4 วงจร แต่ละวงจรประกอบด้วย ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เกิดแรงจูงใจในการเรียน

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน, แรงจูงใจในการเรียน, การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

Abstract

The purposes of this research were to enhance motivation in learning about Buddhist for grade 10th students with cooperative learning activities. The target group is grade 10th students in Kantharawichai School, Kantharawichai district, Maha sarakham province. The sample was consisted of 36 students from one classroom. Instruments were 4 Lesson Plan about special day and Religious Ceremonies and behavioral

¹ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Lecturer of Faculty of Education, Mahasarakham university, Email : chowwalit.c@msu.ac.th

² นิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Bachelor Student (Social Education), Faculty of Education, Mahasarakham university,

Email : choochowwalit@hotmail.com.

observe. Research design with Action Research by four steps ; Plan, Act, Observe and Reflect. The data were analyzed content analysis. The research results were as cooperative learning activities developed enhanced motivation in studying about Buddhist special day and religious Ceremonies for students in the 10th grade. Students had a learning exchange and helped each other. Group members were not only responsible for their own learning. They had to be responsible for their group learning.

Keywords: Classroom Action Research, Motivation, Cooperative Learning

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ที่พัฒนาคนให้เจริญงอกงาม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ความคิด สามารถวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและสังคม รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ทุกคนจะต้องเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก (Ministry of Education. 2009 : 1)

จากการร่วมสังเกตการจัดการเรียนการสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นครูเป็นสำคัญ โดยครูเป็นผู้บรรยาย และบอกความรู้แก่นักเรียน การเรียนเน้นหนักในเนื้อหา และการท่องจำมากกว่ากระบวนการคิด โดยแหล่งความรู้มีเพียงใบความรู้ ขาดสื่อการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ขาดความสนใจในการเรียน นักเรียนคุยกัน และเล่นโทรศัพท์มือถือในขณะที่เรียน มีนักเรียนเพียงบางส่วนที่ให้ความสนใจและมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย และไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะดังกล่าว

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน บทบาทหน้าที่จากที่เป็นผู้สอน ผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอด มาเป็นผู้นำในการเรียนรู้ (Teacher as Leader) เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ โดยเสนอแนะวิธีการ และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนลงมือเรียนรู้และค้นพบความรู้ จากการปฏิบัติของตนเอง จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างเป็นองค์ความรู้ในสมองของตนเอง (Office of the Basic Education Commission. 2008 : 5) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) คือ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่าง

แท้จริงในการเรียนรู้และในการสำเร็จแต่ละกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม (Wattanaporn Rangubthuk. 1999 : 36)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาวิจัยในชั้นเรียนและนิสิตผู้รับผิดชอบห้องเรียน จึงได้สะท้อนคิดร่วมกันและได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี มัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ มีความสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งการเสริมสร้างแรงจูงใจที่สำคัญในชั้นเรียนคือการเปลี่ยนแปลงวิธีสอน (Nikom Yaemyoi, Sumalee Sungsri, Sophaphan Sa-ard and Suthep Srithong. 2014) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย : นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนกันทรวิชัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองสอนในรายวิชาวิจัยในชั้นเรียน

ผู้ร่วมวิจัย : นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 3 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 8 ชั่วโมง

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่ผ่านการสะท้อนคิดจากผู้ร่วมวิจัย

การดำเนินการวิจัย : การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ให้คำปรึกษานักเรียน ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของตนและหาวิธีปฏิบัติงานที่ดีเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม อาจเป็นการค้นหาวิธีการสอนที่ดี การวัดประเมินการเรียนรู้ที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่งานที่ คุณภาพและมีประสิทธิภาพ (Mills, G.E., 2003) ตามวงจรปฏิบัติการของ (Kemmis, S. and McTaggart, R. 1982) โดยมีลำดับขั้นตอน ในการดำเนินงาน ดังนี้

วจรที่ 1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนกันทรวิชัย จากนั้นลงพื้นที่สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อสังเกตสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยจากการสังเกตพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้บรรยาย และบอกความรู้แก่นักเรียน การเรียนเน้นเนื้อหา และการท่องจำมากกว่ากระบวนการคิด โดยแหล่งความรู้มีเพียงใบความรู้ ชาติสื่อการสอนที่น่าสนใจ โดยที่สื่อการสอนในห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้งานได้ เช่น จอทีวี คอมพิวเตอร์ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ชาติความสนใจในการเรียน นักเรียนคุยกัน และเล่นโทรศัพท์มือถือในขณะที่เรียน มีนักเรียนเพียงบางส่วนที่ให้ความสนใจและมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการตอบคำถามของครู นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย นักเรียนไม่มีโอกาสได้ทำงานกลุ่มหรือค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองเท่าที่ควร

วจรที่ 2 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ มีการนำแอปพลิเคชัน plickers มาใช้สำหรับการตอบคำถาม โดย Plickers เป็นแอปพลิเคชัน ที่ใช้สแกน AR Code เพื่อเพิ่มความเร็วและง่ายในการเก็บข้อมูลในห้องเรียน โดยนักเรียนจะมีกระดาษของตัวเองคนละใบที่มี ID ใช้ตอบคำถาม A, B, C, D ได้ เมื่อครูถามคำถามเพื่อเก็บคะแนน ให้นักเรียนชูกระดาษแผ่นนั้นขึ้นมา จากนั้นครูจึงแค่เปิดแอปพลิเคชันสแกนคำตอบ เพื่อติดตามความสนใจของผู้เรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ปรึกษาถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ คือ หากให้นักเรียนตอบคำถามเป็นกลุ่มจะทำให้นักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือ จึงเปลี่ยนให้นักเรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล และคะแนนของสมาชิกแต่ละคนจะรวมเป็นคะแนนกลุ่ม

จากนั้นดำเนินการสอบถามแผนการเรียนรู้นี้ 1 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน จากนั้นสมาชิกในกลุ่มบ้านของเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) ขึ้นมา และร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด ร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นที่ผู้สอนมอบหมายให้ สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา แต่ละกลุ่มช่วยสอนเพื่อนในกลุ่ม ให้เข้าใจสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด และในท้ายชั่วโมงผู้เรียนทุกคนจะได้ทำแบบทดสอบ โดยใช้แอปพลิเคชัน Plickers โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามโดยการชูกระดาษโค้ดในด้าน A, B, C หรือ D ตามที่คิดว่าถูกต้อง โดยครูจะใช้โทรศัพท์มือถือถือถือสแกนโค้ดคำตอบของนักเรียน แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านของเรารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดได้รับรางวัล

วจรที่ 3 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ GI (Group Investigation) โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เห็นว่า เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะมีไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไข ปัญหา คือ นำการนำเสนอผลงานของนักเรียนไปไว้ในคาบเรียนถัดไป จากนั้นดำเนินการสอนตามแผนการเรียนรู้นี้ 2 เรื่อง ศาสนพิธี โดยมีการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับ ศาสนพิธี จากนั้นแบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้

หัวข้อในการศึกษาแตกต่างกัน ดังนี้ 1) กุศลพิธี 2) บุญพิธี 3) ทานพิธี 4) ปกิณกพิธี สมาชิกแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาหาข้อมูลในหัวข้อย่อยที่ตนเองได้รับมอบหมายมาให้กลุ่ม เพื่อให้กลุ่มอภิปรายร่วมกัน และสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นแผนผังความรู้ และในท้ายชั่วโมงแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน และร่วมกันสรุปองค์ความรู้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

วงจรถี 4 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ GI (Group Investigation) จากนั้นดำเนินการสอบถามแผนการเรียนรู้อีก 3 เรื่อง ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ โดยเริ่มต้นด้วยการทบทวนความรู้เดิมจากคาบเรียนที่แล้ว จากนั้นให้นักเรียนแยกย้ายกันเข้ากลุ่มเดิมในคาบเรียนที่แล้ว แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้หัวข้อในการศึกษาแตกต่างกัน ดังนี้ 1) เวียนเทียน 2) ทอดกฐิน 3) ถวายสังฆทาน 4) ถวายผ้าอาบน้ำฝน 5) ปวารณา สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาหาข้อมูลในหัวข้อย่อยที่ตนเองได้รับมาให้กลุ่ม มาอภิปรายกลุ่มร่วมกัน และสรุปความรู้ที่ได้รับเป็นแผนผังความรู้ จากนั้นแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน ครูให้รางวัลแก่กลุ่มที่มีผลงานดีให้แก่ทุกกลุ่มที่ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ท้ายชั่วโมงให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง หลักธรรมที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และสรุปองค์ความรู้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ภาพประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล : วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลการวิจัยเป็นวงจรถี ได้ดังนี้

วงจรถี 1 ผู้วิจัยนำปัญหาที่พบจากการสังเกตมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนา จากการสังเกตพบว่า นักเรียนบางส่วนคุยกัน ไม่สนใจในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน โดยสาเหตุเกิดจากเนื่องจากครูขาดเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ เน้นการสอนแบบบรรยายทั้งชั่วโมง ขาดสื่อการสอน และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ โดยผู้วิจัยเลือกปัญหาผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และเลือกรูปแบบวิธีการสอนที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน คือ การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วงจรถี 2 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่ 1 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พบว่านักเรียนให้ความสนใจกับผู้สอน เนื่องจากเป็นชั่วโมงแรกของผู้สอน แต่ยังคงขาดการปฏิสัมพันธ์ และตอบคำถามกับผู้สอนค่อนข้างน้อย นักเรียนขาดทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม เมื่อให้นักเรียนแต่ละคนจากกลุ่มบ้านไปศึกษาเนื้อหาที่ได้รับกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนแต่ละคนศึกษาด้วยตนเองขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายแล้ว การนำ

ความรู้ที่ศึกษาไปถ่ายทอดให้สมาชิกในกลุ่มบ้าน นักเรียนยังถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร แต่จะเห็นได้ชัดว่าให้ความสนใจกับการใช้แอปพลิเคชัน plickers ในการตอบคำถามเป็นเป็นอย่างมาก เนื่องจัดเป็นสื่อการสอนที่แปลกใหม่และไม่เคยได้ทดลองใช้ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่

วงจรถี 3 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่ 2 เรื่อง ศาสนพิธี นักเรียนเข้าเรียนมากขึ้น มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนในการตอบคำถามดีขึ้น กระบวนการทำงานกลุ่มดีขึ้น นักเรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้นในขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมาย แต่ในขั้นตอนการจัดทำชิ้นงานกลุ่มเป็นแผนผังความรู้ ยังมีผู้เรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อน ให้เพื่อนคนใดคนหนึ่งเป็นคนทำเพียงคนเดียว และจะเห็นได้ชัดว่านักเรียนขาดความกล้าแสดงออกในการนำเสนอ แต่ผู้เรียนในชั้นเรียนมีความสนใจ และตั้งใจฟังในขณะที่เพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอ

วงจรถี 4 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่ 3 เรื่อง ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ นักเรียนมีความสนใจในการเรียนดีขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน สามารถตอบคำถามได้ดีขึ้น เนื่องจากเริ่มคุ้นเคยกับผู้สอน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหลากหลายแหล่งความรู้ นักเรียนสามารถค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตในโทรศัพท์มือถือ จากใบความรู้ และหนังสือเรียน มีกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน มีความกระตือรือร้น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เนื่องจากต้องการให้ผลงานของกลุ่มออกมาดีและได้รับรางวัล นอกจากนี้การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนก็ทำได้ดีขึ้น มีความกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น และนักเรียนสามารถนำความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยการทำใบงานเรื่อง หลักธรรมที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนส่วนใหญ่สามารถเลือกนำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การพัฒนาการเรียนวิชาพุทธศาสนาที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาแรงจูงใจคือการเปลี่ยนแปลงวิธีสอน และใช้สื่อเข้ามาประกอบ (Nikom Yaemyoi, Sumalee Sungsi, Sophaphan Sa-ard and Suthep Srithong, 2014) ในการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนจึงต้องอาศัยการร่วมมือของผู้ร่วมวิจัยในการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของห้องเรียน ซึ่งการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือมีการค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เกิดแรงจูงใจในการเรียน การที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ นักเรียนไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม สมาชิกทุกคนแบ่งภาระกันอย่างทั่วถึง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม รวมทั้งเป็นผู้ให้ความรู้ซึ่งกันและกันตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนทุกคนตระหนักว่า เมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ตนเองย่อมประสบความสำเร็จตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Tisana

Khammani (2000 : 99-101) โดยเป็นการให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการทำงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน ทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีความสำคัญ มีบทบาทเท่ากัน จึงมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ Kanokporn Thongraya (2014 : 84) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีกระบวนการในการทำงานกลุ่มดีขึ้น ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ มีความกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น ซักถามเมื่อมีข้อสงสัย แสดงให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้ และการศึกษาของ PharVachiraya Tangvaraphornpat, Phithack Nilopkoon and Boonrueng Sriharun (2015) ที่พัฒนาการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ โดยใช้สื่อประสมมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งสามารถพัฒนาความสนใจของผู้เรียนได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ครูควรศึกษารูปแบบ วิธีการของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือในแต่ละเทคนิคอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจและลดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือในแต่ละเทคนิค เพื่อให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ กับกลุ่มสาระหรือระดับชั้นอื่นๆ

2.2. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกับนวัตกรรมใหม่ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- Kanokporn Thongraya (2014). *The Organizing Learning Activities in Collaborative Instruction Model by Student Teams Achievement Divisions Cooperation in Groups to Promote the Computer Learning Achievement of Student Grade 6*. Master of Education thesis, (Curriculum Research and Development) Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [in Thai]
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1982). *The Action Research Planner*. Victoria: Deakin University Press.
- Mills, G. E. (2003). *Action Research: A guide for the teacher researcher*, 2nd edition. Columbus, Ohio: Merrill Prentice Hall.
- Nikom Yaemyoi, Sumalee Sungsi, Sophaphan Sa-ard and Suthep Srithong. (2014). *Motivation in Learning Buddhism of Students at the Buddhist Sunday School in Bangkok Metropolis Area Based on Learner Centered Approach*. Academic Services Journal Prince of Songkla University, 25 (1) : January-April. [in Thai]

Office of the Basic Education Commission. (2008). *Core curriculum for basic education 2008*. Bangkok : Agricultural Community Cooperative Printing Centre of Thailand. [in Thai]

PharVachiraya Tangvaraphornpat, Phithack Nilopkoon and Boonrueng Sriharun. (2015). “The development of Learning Achievement on the Topic History of Buddha for Prathom Suksa 3 Students using Multimedia”. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 9 (3) : September–December. [in Thai]

Tisana Khammani. (2000). *14 Teaching methods for professional teachers*. Bangkok : Chulalongkorn University. [in Thai]

Wattanaporn Ra-ngubthuk. (1999). *Learner-centered Teaching plan*. Bangkok : Computer graphic. [in Thai]